

Kalajoen Hiekkasärkkien kutsukilpailun voitot suomalaisille työryhmille

(julkaistu AU 6/2004)

Kalajoen kaupunki järjesti kutsukilpailun Kalajoen Hiekkasärkkien matkailualueen kehittämiseksi ja suunnittelemiseksi Euroopan Unionin aluekehitysrahaston tuella. Kalajoen Hiekkasärkät on valtakunnallinen, ranta- ja perhekohteena tunnettu matkailukeskus. Matkailukeskuksen tavoitteena on ympärivuotisuus ja toimintojen kehittäminen paitsi perhekohteena, myöskin yritysten ja harrastajien hyvinvointi- ja teemalomakohteena siten, että vuonna 2013 Hiekkasärkät on merkittävä pohjoismainen merellinen perhe-, hyvinvointi- ja teemalomakeskus.

Kilpailu käynnistyi syksyllä 2003 SAFAn kilpailusääntöjen mukaisena kutsukilpailuna, jonka osallistujat valittiin ilmoittautumismenettelyllä. Kilpailukielinä olivat suomi ja englanti. Ilmoittautuneista 37 kansainvälisestä työryhmästä valittiin kilpailuun kuusi työryhmää tai toimistoa, neljä Suomesta, yksi Ruotsista ja yksi Tanskasta. Kilpailuun kutsuttiin Suomesta Arkkitehdit m3 Oy, Arkkitehtitoimisto Antti Iskala Oy – Arkkitehdit FLN Oy – VIREARC – SCC VIATEK, Suunnittelukeskus Oy / Plancenter Ltd – Arktes Oy sekä Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy. Ruotsista kilpailuun kutsuttiin SWECO FFNS Arkitekter AB ja Tanskasta työryhmä 3XNielsen A/S – Jeppe Aagaard Andersen.

Kilpailun tavoitteet

Kilpailun tavoitteena oli löytää maankäytön ratkaisut Hiekkasärkkien ydinalueen kehittämiseksi ja tehokkaaksi tiivistämiseksi siten, että rannan hiekkadyynit ja merimaisema säilyvät. Maankäytöllisen perusratkaisun tuli palvella matkailun liiketoiminnallista kehittämistä ja luoda matkailijalle viihtyisiä ympäristö. Ehdotusten tuli olla arkkitehtuuriltaan kestäviä ja omaleimaisia. Myös kilpailuehdotusten toteuttamiskelpoisuuteen toivottiin kiinnitettävän huomiota. Lisäksi kilpailijoiden oli mahdollista esittää ideoita matkailukohteen kehittämiseksi myös varsinaisen kilpailualueen ulkopuolelle.

Kaupallista majoituskapasiteettia tuli oleellisesti kasvattaa. Tavoitteiden mukaan vuodepaikkoja Kalajoella vuonna 2013 on yhteensä 7 500, joista kaupallisessa käytössä on noin 4 000 vuodepaikkaa. Suunnittelualueelle sijoittuu vuonna 2020 valtaosa hotelleista ja lomakylästä sekä huoneistohotelleista. Yksityiset loma-asunnot sen sijaan sijoittuvat Hiekkasärkkien ydinalueen ulkopuolelle.

Kilpailualueelle tuli sijoittaa nykyiset toiminnot mukaan lukien seuraavat toiminnot ja rakennukset: 4–5 hotelleja ja 5–6 lomakylää tai huoneistohotelleja, kylpylä ja virkistyskeskus, sisäliikuntatilat, meriluontokeskus, kaupallisia palveluja, näyttely- ja myymälätiloja, ohjelmapalvelupisteet, merinäköalapaikat ja -maisematie, tapahtumatori, lasten toimintakeskus, hiekkakappeli, rantakävelyreitit ja näköalapaikka, kesäteatteri sekä laituri.

Kilpailun ratkaisu

Kaikki kuusi työryhmää lähettivät kilpailuohjelman mukaisen ehdotuksen. Suunnittelutehtävä osoittautui vaikeaksi ja kompleksiseksi. Osallistujilta edellytettiin suunnitelmaa, joka kattaa lähes kaiken arkkitehdin tehtäväkenttään kuuluvat alueet.

Palkintolautakunta oli tietoinen ongelmasta, jossa vastakkain ovat toisaalta yksilöllinen halu sijoittua kauneimmille ja edustavimmille paikoille ja toisaalta tietoisuus luontoarvojen haavoittuvuudesta. Arvokkaiden maisemakohteiden rakentaminen voi tietyissä tapauksissa tuhota ne arvot, joiden vuoksi paikkoja halutaan hyödyntää. Palkintolautakunta tuli siihen johtopäätökseen, että rakentamisessa dyynin meren puolelle tulee olla erittäin varovainen.

Mikään ehdotuksista ei sellaisenaan täyttänyt kaikkia asetettuja tavoitteita. Niissä oli erillisiä ideoita tai alueita, joita tulisi kehittää edelleen. Arvioinnissa pidettiin tärkeimpänä toisaalta hyvää kokonaissuunnitelmaa ja toisaalta vetovoimaista keskusaluetta, Hiekkasärkkien ydintä sekä suunnitelman realistisuutta.

Palkintolautakunta totesi yksimielisesti, että kaksi ehdotusta, "Sunset Boulevard" ja "Layer +17" olivat saavuttaneet kilpailun tavoitteet parhaalla tavalla. Ehdotusten kokonaissuunnitelma oli vahva ja tasapainoinen. Palkintolautakunta päätti jakaa yhden ensimmäisen palkinnon ja yhden toisen palkinnon. Äänestyksen jälkeen todettiin, että ensimmäiselle sijalle sijoittui "Sunset Boulevard" ja toiselle sijalle "Layer +17". Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

Ensimmäisen palkinnon saanut ehdotus "Sunset Boulevard" oli toteuttamiskelpoinen ja täytti parhaiten kilpailun tilaohjelman tavoitteet. Siinä oli esitetty hyviä ratkaisuja, joilla eri osatekijöistä muodostuu toimiva matkailukeskus. Perusratkaisu oli hyvin ja ammattitaitoisesti oivallettu. Ehdotuksessa oli selvä keskusrakenne, jossa keskusaukiolle ja sen ympärille on koottu runsaasti toimintoja. Arkkitehtuuriltaan ehdotus oli melko perinteinen. Kuitenkin tuli vankka tuntu toimivasta alueesta, ja ehdotettujen kohteiden runsaus oli vakuuttavaa.

Ehdotuksessa oli myös kaupallisia ansioita. Keskusalueen sijoittuminen topografisesti ei ollut kuitenkaan täysin onnistunut. Suurta kaupallista aluetta ei ehdotuksessa oltu pyritty suhteuttamaan maisemaan. Pikemminkin koko alue vaikutti täydelleen uudisrakennetulta puuston poistamisen jälkeen. Alueella pitempään viihtyvä matkailija tarvitsisi ehkä laajempaa vaihtelua käyntikohteisiin, palveluihin ja ravintoloihin.

Voittaneen ehdotuksen tekijöiksi todettiin Suunnittelukeskus Oy ja Arkkitehtuuritoimisto Arktes Oy Oulusta. Työryhmään kuuluivat projektipäällikkö, arkkitehti SAFA Virpi Rajala, arkkitehti SAFA Jaakko Isoherranen ja arkkitehti Antti Määttä (maankäytön suunnittelu), maisema-arkkitehti MARK Taina Tuominen ja ympäristösuunnittelija AMK Jenni Simppula (maisemasuunnittelu), DI SNIL Juhani Niva ja insinööri Pirkka Hartikainen (liikennesuunnittelu), arkkitehdit SAFA Paavo Karjalainen, Timo Tamminen ja Juha Kaisanlahti (rakennussuunnittelu). Ehdotuksen avustajina toimivat arkkitehtiylioppilaat Satu Huttunen, Hannu Onnela ja Mika Syren, sekä tekniset avustajat Eija Saari, Laila Väyrynen, Arja Mustonen, Maija Jakola ja Eero Lehtomaa.

Toisen palkinnon saaneessa ehdotuksessa "Layer +17" keskusalue, matkailukeskuksen sisääntuloalue ja yhteys merelle oli ratkaistu ansiokkaasti ja innovatiivisesti. Keskusalue oli sijoitettu toiminnallisesti oikein ja sen luonteeseen oli saatu meren tuntu. Merinäköalan avaaminen oli ratkaisuna rohkea, vaikkakin vaikea toteuttaa ympäristöllisistä syistä. Rinnealueesta on mahdollista kehittyä hyvin elävä, vaikka palkintolautakunnan mielestä loma-asumisen sijasta sinne sopisivat paremmin esimerkiksi ravintolat. Ehdotuksen kokonaisajatus oli oivaltava ja se oli toteutettu hyvin.

Toisen palkinnon saaneen ehdotuksen tekijäksi todettiin Arkkitehdit m3 Oy Oulusta: arkkitehdit SAFA Henrika Ojala, Janne Pihlajaniemi ja Kari Nykänen. Työryhmään kuuluivat lisäksi insinööri Jorma Hämäläinen (liikennesuunnittelu), maisema-arkkitehti Marko Väyrynen (maisemasuunnittelu), avustajana toimi arkkitehtiylioppilas Janne Laukka.

Hiekkasärkkien kehittäminen on laaja useiden vuosien tehtävä. Toteuttaminen edellyttää suunnittelua ja rakentamista sisältäen useita suunnitteluhankkeita.

Palkintolautakunta suositteli, että yleiskaavan suunnittelua jatketaan voittaneen ehdotuksen pohjalta ja että kaupunki käyttäisi keskeisten asemakaava- ja rakennuskohteiden suunnittelussa molempien palkittujen ehdotusten tekijöitä.

Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat Kalajoen kaupungin nimeämänä Kalajoen valtuuston pj Jouni Jyrinki, kaupunginhallituksen pj Raili Myllylä, kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, kaavoitusarkkitehti Seija Haarala, Kalajoen Matkailuinstituutin projektipäällikkö Janne Kyrö, Hiekkasärkät Golf Oy:n toimitusjohtaja Pasi Kristiansson, Pohjois-Pohjanmaan liiton nimeämänä kaavoituspäällikkö Olli Eskelinen ja kilpailijoiden nimeämänä jäsenenä arkkitehti Jan Olav Jensen Oslost.